

Ur. br: 46/13-18 NS
Zagreb, 21. prosinca 2018.

**Muzejski dokumentacijski
centar
Ilica 44/II
10000 Zagreb**

**Predmet: Izvješće o provedbi matične djelatnosti
Tehničkog muzeja Nikola Tesla u 2018.**

Poštovani,

1. U skladu s odredbama *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske [NN 120/02] te Programa o provedbi poslova matičnosti Tehničkog muzeja Nikola Tesla, Zagreb 2018.* obavljena su dva stručna nadzora:

Dana 24. rujna 2018. stručni nadzor u Gradskom muzeju Senj u Senju s popratnim izvještajem [matičarka Neda Staklarević, muzejski savjetnik i foto-dokumentarist ing. Zvonimir Ambruš]. Izvještaj o stručnom nadzoru priredila je muzejska savjetnica/maticharka Neda Staklarević. Izvještaj je dostavljen Gradskom muzeju Senj.

Dana 26. studenoga 2018. stručni nadzor u Centru za kulturu Čazma - Gradski muzej Čazma, s popratnim izvještajem [matičarka Neda Staklarević, viši kustos Krešimir Bašić, dipl. ing., foto-dokumentarist ing. Zvonimir Ambruš]. Izvještaj o stručnom nadzoru priredila je muzejska savjetnica/maticharka Neda Staklarević. Izvještaj je dostavljen Gradskom muzeju Čazma.

2. Tehnički muzej Nikola Tesla [TMNT] je u 2018. posebnu pozornost posvetio pokretnim tehničkim kulturnim dobrima na različitim područjima Republike Hrvatske. Tako je za potrebe muzeja, konzervatorskih odjela i drugih subjekata obavljeno više obilazaka terena te su izdana stručna mišljenja uz prateće elaborate, od kojih navodimo:

- Stručno mišljenje muzejske savjetnice Nede Staklarević [lipanj 2018.] o postupku utvrđivanja statusa pokretnog kulturnog dobra za traktor *Hoffherr Schrantz Clyton Schuttleworth*, model Meug, broj 1331 na lokaciji naselja Zelčin, grad Valpovo, Osječko baranjska županija.
- Stručno mišljenje muzejske savjetnice Nede Staklarević [rujan 2018.] o statusu diesel električnog motornog vlaka serije HŽ – 7021, popularnoga „Francuza“ kao pokretnog kulturnog dobra.
- Valorizacija višega kustosa Renata Filipina [studen 2018.] strojeva u zgradama nekadašnje munjare [danas HEP Toplinarstvo] u svrhu izrade rješenja o zaštiti kulturnih dobara

3. Suradnja s Muzejom Slavonije s aspekta matičnosti druge razine.
U suradnji s Tehničkim muzejom Nikola Tesla donesen je Plan matičnosti druge razine (Muzej Slavonije, Osijek) za 2019.

Financijsko izvješće vezano za obavljanje programa matične djelatnosti za 2018. godinu:

1. Stručni obilazak Gradskog muzeja Senj – službeni put u Senj, 24.09.2018.:

- dnevnice: 340,00 kn
- putni troškovi: 1.120,00 kn
Ukupno: 1.460,00 kn

2. Stručni obilazak Munjare Osijek - službeni put u Osijek, 19.11.2018.

- dnevnice: 340,00 kn
- putni troškovi: 1.572,00 kn
Ukupno: 1.912,00 kn

3. Stručni obilazak Gradskog muzeja Čazma - službeni put u Čazmu, 26.11.2018.:

- dnevnice: 255,00 kn
- putni troškovi: 316,00 kn
Ukupno: 571,00 kn

Sveukupno: 1.460,00 kn + 1.912,00 kn + 571,00 kn = 3.943,00 kn

S poštovanjem,

Markita Franulić
ravnateljica

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM STRUČNOM NADZORU NAD RADOM GRADSKOG MUZEJA SENJ –TEHNIČKE ZBIRKE

1. UVODNI PODACI

U skladu s odredbama *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske (NN 120/02) te Programa o provedbi poslova matičnosti Tehničkog muzeja Nikola Tesla, Zagreb 2018.* obavljen je dana 24. rujna 2018. stručni nadzor u Gradskom muzeju Senj.

- Stručni nadzor obavljen je na zahtjev i prema programu Tehničkog muzeja Nikola Tesla
- Stručni nadzor obavljen **24. rujna 2018.**
- Stručni nadzor obavila je matičarka, muzejska savjetnica Neda Staklarević, dipl. inž.
- Iz Tehničkog muzeja Nikola Tesla stručnom nadzoru je bio nazočan foto-dokumentarist /vodič demonstrator inž. Zvonimir Ambruš.

A/ OSNOVNI PODACI O MUZEJU

- naziv muzeja: Gradski muzej Senj (GMS)
- sjedište: Milana Ogrizovića 5, Senj
- telefon: 053/881-141
- telefaks: 053/881-141
- e-mail: gradski.muzej.senj@gs.t-com.hr
- vrsta muzeja: opći
- osnivač GMS: Grad Senj, ulica dr. Franje Tuđmana 2, Senj
- nositelj prava vlasništva na muzejskog građi i dokumentaciji je Gradski muzej Senj
- osnivački akt (broj i datum donošenja) Br. 02-1742/1-62 od 07.05.1962.
- broj i datum akta upisa u sudski ili drugi odgovarajući registar boj:Tt-14/6542-2; datum upisa: 18.9.2014.

B/ DJELATNICI

- djelatnika 6, stručnih 3
- 1. BLAŽENKA LJUBOVIĆ ravnateljica, zaposlena na neodređeno vrijeme
- 2. ANA VUKELIĆ, koordinator programskih aktivnosti, zaposlena na neodređeno vrijeme
- 3. VEDRAN TOMLIJANOVIĆ, kustos, zaposlen na neodređeno vrijeme
- 4. MELANIJA PRPIĆ, tajnica, zaposlena na neodređeno vrijeme
- 5. MARIJA MARGETA, pomoćna djelatnica, zaposlena na neodređeno vrijeme
- 6. DRAGAN ŽUNIĆ, domar, zaposlen na neodređeno vrijeme
- 7. IVA ŠIMUNIĆ, ekonomist, na stručnom osposobljavanju

C/ UPRAVNO I STRUČNO VIJEĆE

Sastav Upravnog vijeća:

Vanjski članovi Upravnog vijeća:

DAVOR TURKALJ, PETAR ŠEGOTA, ZDENKA BABIĆ, KREŠIMIR ŠPALJ

Muzejski član Upravnog vijeća: VEDRAN TOMLIANOVIĆ

D/ PRAVNI AKTI MUZEJA

- Statut GMS broj statuta: 94 – 2014
- datum Statuta: 10.4.2014.
- suglasnost osnivača Klasa: 012-03/14-01/02, Urbroj:2125-03/01-14-03 od 10.4.2014.
- Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada GMS, Urbroj: 62 – 2018., Senj, 10. travnja 2018.
- Strateški plan GMS 1997-2000. nastavljen i ostvarivan prema planovima za svaku godinu 2001-2018.

2. NALAZ STANJA

MUZEJSKA GRAĐA:

- muzejske zbirke:

1. Arheološka i hidroarheološka zbirka, neregistrirana, ukupan broj predmeta: 515, inventirano: 457
2. Etnografska zbirka Bunjevaca: neregistrirana, ukupan broj predmeta 730, inventirano: 711
3. Kulturno-povijesna zbirka: neregistrirana, ukupan broj predmeta 58, inventirano: 32
4. Numizmatička zbirka: neregistrirana, ukupan broj predmeta 518, inventirano: 468
5. Prirodoslovna zbirka Velebit: neregistrirana, ukupan broj predmeta 725, inventirano: 0
6. Umjetnička zbirka: neregistrirana, ukupan broj predmeta 207, inventirano: 176
7. Zbirka arhivalija: neregistrirana, ukupan broj predmeta 458, inventirano: 443
8. Zbirka fotografija, razglednica i dopisnica: neregistrirana, ukupan broj predmeta 459, inventirano: 433
9. Zbirka kamenih spomenika – srednji i novi vijek; registrirana, ukupan broj predmeta 46, inventirano: 31
10. Zbirka oružja i vojne opreme registrirana, ukupan broj predmeta 127, inventirano: 103

Napomena

U sastavu Arheološke i hidro-arheološke zbirke nalazi se zbirka Pomorstvo Senja. Predstavljena je zavjetnim slikama pomoraca, brodskom opremom, dijelovima broda te hidroarheološkom građom iz senjskog podmorja, s tendencijom da se hidroarheološki nalazi pribroje arheološkoj zbirci.

Analizom postojećeg stanja: utvrđeno je da je većina predmeta u dobrom stanju, dok je manjem dijelu potrebna restauracija i zaštita. Stručna pomoć vezana uz registraciju i reviziju nije tražena. Građa se sakuplja nakon provedenih arheoloških istraživanja i darovanjem, nakon čega se razvrstava po zbirkama.

DOKUMENTACIJA:

Detaljno je pregledana primarna i sekundarna dokumentacija. Građa se obrađuje u računalnom programu M++ koji je Muzeju ponuđen kao alat prema preporuci Ministarstva kulture. Klasična knjiga inventara vođena je do 20. srpnja 2006. nakon čega se prešlo na računalni upis. Također vodi se knjiga ulaska, izlaska i reversa. Muzej ima dvije registrirane zbirke: Kameni spomenici i zbirku Oružja.

Građa je u većem dijelu obrađena. Veliki broj građe je obrađen „radi sigurnosti“ na karticama koje treba samo upisati u računalo. Međutim takvih, uredno složenih kartica, ima cijela jedna soba, što će zahtijevati određeno vrijeme.

Sekundarna dokumentacija (audiovizualna građa/fondovi, hemeroteka, evidencija o izložbama, konzervatorsko-restauratorskim zahvatima, pedagoškoj djelatnosti, stručnim i znanstvenim radovima, izdavačkoj djelatnosti, marketingu i odnosima s javnošću te dokumentaciji o osnivanju i povijesti muzej uredno je vođena.

Pojašnjenje:

Na temelju primljenih smjernica za pisanje godišnjih izvještaja o radu Gradski muzej Senj dostavlja potrebne podatke MDC-u. Audiovizualna građa je popisana i deponirana, evidentirane su sve novine iz 19. i 20. st. koje se nalaze u fondusu Muzeja. Izložbe su evidentirane. Konzervatorsko-restauratorski radovi su evidentirani. Stručna vodstva po Muzeju su evidentirana. Marketing i odnosi s javnošću su evidentirani.

Nadalje, što se tiče izdavačke djelatnosti Gradski muzej Senj redovito godišnje tiska znanstveni časopis Senjski zbornik koji je vidljiv na portalu znanstvenih časopisa RH Hrčak.

Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja vodi se u posebnom registratoru.

Zadnja revizija izvršena je 29. lipnja 2017.

Ovaj nadzor prema riječima ravnateljice Ljubović je prvi i nema najavljenih drugih.

IZLOŽBENI PROSTORI:

Muzej je smješten u palači ugledne obitelji Vukasović, iz Senja. Palača datira iz 14. stoljeća a završena je u 15. st. u gotičko renesansnom stilu. Nemaju poseban izložbeni prostor. Za tu svrhu koriste prostor jedne zbirke koju vještim dizajnerskim zahvatima pretvaraju u sobu važnih događaja za Muzej.

STALNI POSTAV GMS-a:

Stalni i povremeni postavi nalaze se na tri etaže u Muzeju i u tvrđavi Nehaj, gdje su uvjeti zadovoljavajući. Slijede podaci o stalnim postavima:

1. **Arheološka i hidroarheološka zbirka**, autor stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof. Ukupno izloženo 450 eksponata, 54 panoa, 170 m²

Ova zbirka je jedna od prvih formiranih zbirki u Gradskom muzeju Senj od vremena njegova osnutka 1962. godine, a rekonstruirana je i modernizirana 2000. godine. Nastajala je postepeno prikupljanjem spomeničke građe i to slučajnim pronalascima, poklonima građana, ljubitelja starina i arheološkim istraživanjima na području grada Senja i okolice tijekom 19. i 20. st.

Zbirku čine kameni spomenici, nakit, staklo i hidroarheologija. Uz kamene spomenike, dijelove arhitekture različite veličine, namjene i funkcije zbirku čine rimski natpisi i nadgrobni spomenici (stele, žrtvenici, cipusi...) kao i značajne skulpture božanstava, spomenici duhovnog života iskazanog u štovanju različitih kultova u staroj Seniji. Također je prezentiran i arheološki materijal, rezultat arheoloških istraživanja, antičkih i kasnoantičkih nekropola na području Senja i okolice koje dokazuju da je Senj intenzivno živio u razdoblju od kraja 2. do 5. st.

U fundusu zbirke nalazi se i nekoliko predmeta i ulomaka antičkog stakla koji su najčešće pronađeni kao grobni prilozi. Uz nekoliko tipova staklenih bočica balzamarija, jednog staklenog tanjura – plitice i niza ulomaka čaša, zdjelica i vrčeva posebno mjesto zauzima kasnoantička kefalomorfna staklena bočica s prikazom dječje glave, prilog iz dječjeg groba. Značaj ovog nalaza se ogleda u tome što ga je Muzej ustupio za potrebe izložbe Rimsko staklo u Hrvatskog koja je predstavljena u Rimu 1998. godine.

Ovdje se nalazi i nekoliko rimskih svjetiljki pronađenih kao grobnih priloga ili slučajnih nalaza. Svjetiljke su s pečatima, natpisom radionica: Atimeti, Cassi, Vibiani, Q.G.C., i najčešće Fortis.

Hidroarheologiju čine hidroarheološki spomenici prikupljeni tijekom rekognosciranja terena i pomorsko-arheoloških istraživanja u Senju i senjskoj okolici. Amfore su različitih tipova sa različitih lokaliteta, na nekima se nalaze i pečati tvornice, vremenski ih datiramo od 3. st. pr. Krista do 5./6. st. poslije Krista.

2. Etnografska zbirka Bunjevaca, autori stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof. i Darko Nekić, prof.

Ukupno izloženo 450 eksponata, 42 panoa, 85 m²

Po broju predmeta ovo je jedna od bogatijih zbirki Muzeja formirana sredinom 60-godina 20. st. otkupom i darovanjem pojedinaca. Zbirka je rekonstruirana 2006. godine. Ona vjerno dočarava funkciorniranje mnogih segmenata života bunjevačkog stanovništva na senjskom području na prijelazu iz 19. u 20. st. s težištem na prikazu materijalne kulture u vrijeme prije velikih transformacija i migracija u trenutku kada sve tradicijsko izlazi iz masovnije životne uporabe posebice zbog industrijalizacije zbog koje je veliki dio materijalne kulture Bunjevaca nepovratno propao odnosno uništen.

Zbirka sadržava originalne predmete koji su korišteni u svakodnevnom životu stanovnika, a koji nam govore o načinu stanovanja, kućnim poslovima, tekstilnoj proizvodnji, nošnji, poljodjelstvu, zanatstvu, vodoopskrbi, prehrani, gospodarstvu, odijevanju i tekstilnom rukotvorstvu.

Ova zbirka je vrlo značajna za lokalnu zajednicu budući da su neka od mjesta nalaza već potpuno zapušteni i nestali zaselci.

3. Prirodoslovna zbirka Velebit, autor stručne koncepcije i likovnog postava: Ante Glavičić, prof. Ukupno izloženo 550 eksponata, 13 panoa, 110 m²

Zbirka je formirana 1997. godine, a kroz eksponate i fotografije prikazuje povijest nastanka planine Velebit, geološke i morfološke osobitosti, smještaj i manji dio bogatog biljnog i životinjskog svijeta koji živi na planini. Nadalje zbirku čini maketa – reljef Velebita, a predstavljene su i ljepote velebitskog podzemlja kao i brojni znanstvenici koji su istraživali ovu planinu.

4. Glagoljska baština Senja, autorica stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof. Formiran je 2008. godine, 19 panoa i 11 kamenih spomenika, 65 m²

Gradski muzej je prilikom postavljanja ove izložbe želio pokazati značaj i bogatstvo glagoljske baštine Senja. Izložba pokazuje da je vrlo rano u Senju u crkvenom i javnom životu u upotrebi staroslavenski jezik i glagoljica.

Izložba je koncipirana tako da su naglašena tri stupa glagoljske baštine Senja: I. senjska glagoljska ploča, II. pismo pape Inocenta IV senjskom biskupu Filipu o uporabi glagoljice i staroslavenskog jezika u bogoslužju i III. senjska glagoljska tiskara u kojoj su od

1494. do 1508. godine tiskane slijedeće knjige: Senjski glagoljski misal (1494), Spovid općena (1496.), Naručnik plebanušev (1507.), Transit sv. Jerolima (1508.), Mirakuli slavne Deve Marie (1507./1508.), Meštija od dobra umrtija s ritualom (1507./1508.), Korizmenjak (1508.). Od ovih sedam izdanja prve dvije su inkunabule. Nositelji tiskarske djelatnosti bili su svećenici, odnosno kanonici senjskog kaptola. Prvi poznati senjski tiskar je Blaž Baromić uz kojeg se još spominju: Silvestar Bedričić arhižakan, Gašpar Turčić žakan, Grgur Senjanin meštar.

U izložbi se može vidjeti da je Senj od 13. do 15. stoljeća bio snažno središte na području glagoljske, skriptorske i iluminatorske djelatnosti, odnosno proizvodnje i ukrašavanja knjiga rukom, tj. da je u Senju postojao jak skriptorij, te iluminatorska i knjigoveška radionica. Nažalost, o toj djelatnosti do danas nam se sačuvalo malo rukopisnih knjiga i arhivskih svjedočanstava. Također na izložbi značajno mjesto ima i glagoljaš knjigoveža pop Grgur Kraljić iz Senja za kojeg se u izvorima spominje da se između 1497. i 1502. godine nalazi u srednjoj Istri gdje uvezuje glagoljske kodekse. Sve nama poznate vijesti o popu Grguru Kraljiću pisao je on sam.

Pored senjske ploča koja zajedno sa Bašćanskom pločom ulazi u obitelj hrvatskih glagoljskih spomenika 11. i 12. st. na izložbi su predstavljeni i najstariji kameni spomenici sa istarsko-kvarnerskog prostora koji potječu iz istog razdoblja kao što su: Plominski natpis, Valunska ploča, Krčki natpis, Grdoselski ulomak, Humski grafiti i Ročki abecedarij.

5. Intelektualni krug Senja, autori stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof. i Darko Nekić, prof. 13 m². Postav je formiran 1999. godine, a sadrži 8 velikih panoa s prikazom života i djela senjskih intelektualaca te fotografijama intelektualaca, naslovnica njihovih djela, rodnih kuća koje se uglavnom nalaze u Senju i posljednjih počivališta.

6. Senj i Senjani u Domovinskom ratu, autori stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof. i Darko Nekić, prof.; 70 m². Postav je formiran 2004. godine, a sadrži 22 panoa i 4 karte.

STALNI POSTAV TVRĐAVA NEHAJ:

1. **Senjski uskoci i senjska primorska kapetanija**. Autor stručne koncepcije i likovnog postava: Ante Glavičić, cca 90 m². Zbirka je nastala 1991. godine a sadrži: kamene spolije, repliku Senjske glagoljske ploče, uskočke nošnje, uskočku brodicu, maketu grada Senja iz 18. st., vedute grada Senja, repliku nadgrobne ploče Ivana Lenkovića, repliku ključeva grada Klisa, dio topovske baterije. S obzirom da su predmeti ove zbirke raspoređeni po cijeloj unutrašnjosti tvrđave Nehaj, odnosno na tri etaže, teško je točno utvrditi njezinu kvadraturu.

2. **Gradski i plemićki grbovi Senja**, autor stručne koncepcije i likovnog postava: Enver Ljubović, prof., postav je nastao 1998. godine, 61 pano, 100 m²

Izložba čini 110 obojenih grbova, 8 kamenih grbova i 8 grbovnica, odnosno povelja o dodjeli plemstva i grba.

Svi plemićki obiteljski grbovi heraldički su dizajnirani u boji, na osnovu grafičkog prezentiranja boja u grbu prema međunarodno utvrđenim heraldičkim pravilima. Izložba je

tematski podijeljena na: gradske grbove, plemićke grbove i grbovnice tj. povelje o dodjeli plemstva i grba.

3. Senjske crkve kroz povijest, autor stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof., postav je nastao 1998. godine, 31 pano raznih veličina, 60 m²

Ova izložba daje pregled svih crkvenih objekata koji su kroz povijest postojali u gradu Senju.

Grad Senj je u prošlosti, odnosno od 12. st. bio sjedište biskupije, a za prvog biskupa je bio posevećen Mirej, a što je u građevnom smislu imalo za posljedicu izgradnju velikog broja crkvenih objekata, koje govore da je Senj pored toga što je bio kulturno, gospodarsko i političko središte bio i duhovno središte ovog dijela Jadrana.

Najstariji popis senjskih crkava potječe iz 17. st. To je Valvasorov izvještaj u kojem se spominje čak 14 crkava, gdje se između ostalog navodi: "Glavna crkva posvećena je našoj dragoj Gospi, druga sv. Jurju kao gradskom zaštitniku, treća sv. Ani, četvrta sv. Inocenciju, peta sv. Magdaleni, zatim sv. Ivanu Krstitelju, sv. Duhu, sv. Roku, Majci Božjoj, sv. Antunu Opatu, sv. Vidu. K tome još dva samostana sv. Franje i sv. Nikole."

Senjske crkve možemo i prepoznati na vedutama Valvasora, Stiera, Waldschitza.

Neke od sakralnih građevina su reprezentativne svojim volumenima nasuprot većine koja je malih dimenzija pučkog karaktera, a koje su svojom ljepotom i skladnošću također pridonijele oblikovanju grada.

Najviše crkvenih objekata izgrađeno je za vrijeme frankopanske vladavine (13.-15. st.). Kroz bogatu povijest u Senju se gradilo, ali i razaralo, palilo i pljačkalo, dok je dosta crkava uništio zub vremena i ljudski nemar. Zbog približavanja osmanlijske opasnosti poznatim Lenkovićevim zahvatom srušene su sve građevine koje su bile izvan gradskih zidina, među kojima je bilo puno crkava i samostana. Najviše crkava srušeno je u Drugome svjetskom ratu.

Danas je sačuvan samo mali dio crkava, dok su druge tijekom povijesti razrušene ili sekularizirane, odnosno danas su te crkve dobile drugu namjenu.

Liturgijska služba danas se odvija u Katedrali Uznesenja BDM, te povremeno u Crkvi sv. Marije od Arta i Crkvi sv. Martina, te u Crkvi sv. Vida.

4. Izložba 450 godina tvrđave Nehaj, autor stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof., postav je nastao 1998. godine, 10 panoa, 30 m²

Svaki od panoa izložbe je dio povijesne priče počevši od toga kada je i zašto, te kako sagrađena tvrđava Nehaj budući u za njezinu izgradnju žrtvovani brojni sakralni i profani objekti prvotno sagrađeni izvan zidina grada a koji su bili spomenici kulture. Izložba dokumentira ovu priču o razgrađenim objektima ugrađenim u zidove tvrđave prilikom njene gradnje a o čemu svjedoči i latinski natpis u prostoriji od padillona. Tu su tehničkim podacima o tvrđavi Nehaj koji nam govore o količini i vrsti ugrađenog materijala i njenom graditelju kapetanu Ivanu Lenkoviću. Prikazani su i brojni povijesni prikazi, odnosno arhitektonski nacrti i tlocrti koji se nalaze po raznim arhivima, koji svjedoče da u ovih 450 godina tvrđava nije pretrpjela nikakve arhitektonske preinake osim što je rekonstruiran toranj na sjeverozapadnoj kulici oštećen udarom groma sr. 19. st. i ulazni most. Dio izložbe čine prikazi tvrđave na vedutama i panoramama u razdoblju od 17. do 19. st. gdje se željela naglasiti njena strateška uloga i dominacija nad gradom Senjom. Posebna pažnja posvećena je obnovi i održavanju tvrđave u periodu od Drugoga svjetskog rata do danas. Velika obnova je bila u razdoblju od 1965. do 1975. godine čiji je inicijator i glavni provoditelj bio

dugogodišnji ravnatelj Gradskog muzeja Senj pokojni prof. Ante Glavičić koji je zaslužan za obnovu ali i za ono što tvrđava danas znači za Senj i državu Hrvatsku. I ovaj dio prati bogata arhitektonska dokumentacija čiji su autori Melita Viličić i Juraj Denzler.

Kroz izložbu su predstavljani brojni i značajni investicijski i zaštitni radovi izvedeni u posljednjem desetljeću, odnosno u razdoblju od 1998. godine do 2008. godine. U dijelu izložbe predstavljena je i muzejsko-galerijska djelatnost, odnosno izložbe koje su u njoj postavljene, a služe kao dopuna njenom interijeru.

5. Zbirka oružja i vojne opreme, autor stručne koncepcije i likovnog postava: Blaženka Ljubović, prof., postav je nastao 2017. godine, 20 panoa, 4 vitrine, 40 m²

Izložbom se predstavilo raznovrsno povijesno oružje te vrijedni primjerci hladnog i vatrenog oružja i vojne opreme koji potječu iz vremena od 17. do 21. stoljeća. Tu se nalaze zanimljivi primjerci mletačkih mačeva (sciavona), austrijskih sablji, turskih jatagana te raznih pištolja. Značajan dio ove Zbirke čine puške i pištolji paljenja na kremen iz 18. stoljeća, paljenja na kapislu iz 19. stoljeća pa sve do automatskog oružja koje potječe iz 20. stoljeća. Budući da Senj nije mimoišlo zlo kao što je Prvi i Drugi svjetski rat, u ovoj se zbirci nalazi veliki broj hladnog i vatrenog oružja iz tog vremena.

Poseban dio Zbirke prikazuje skromno naoružanje i opremu kojom je još jednom ne samo Senj, već cijela Hrvatska krenula u Domovinski rat braniti svoju domovinu. Važno je napomenuti da svako oružje, osim o svojoj namjeni, svjedoči o društvenom uređenju i načinu ratovanja iz vremena u kojem je nastalo, razini tehnologije i znanosti, ali i o umjetničko-obrtnom oblikovanju, što je svakako vidljivo i u ovoj izložbi. Kroz veći dio povijesti, posjedovanje što većeg i ljepše ukrašenog oružja bilo je pitanje prestiža, veliku ulogu pri njegovom oblikovanju i proizvodnji imala je i estetika. To nam posebno u ovoj izložbi dokazuju pojedini primjerci oružja kao što su orijentalne puške i sablje bogato ukrašene slonovom kosti i sedefom. Fundus GMS kojeg čine uglavnom predmeti oružja predstavljeni ovom izložbom svjedoče nam o važnosti Senja kao trgovačkog središta u pomorskom prometu između tadašnjih velikih trgovačkih centara istoka i zapada.

Izložbom se ujedno željelo ukazati na dio bogate kulturno-povijesne baštine grada Senja koja predstavlja njegovu geopolitičku važnost tijekom povijesti zbog čega je bio na vjetrometini europskih velesila: Habsburške Monarhije sa sjevera, Osmanskog Carstva s istoka i Venecije sa zapada. Kao takav morao je razviti vojničku tradiciju svojih stanovnika te oružjem i vojnim umijećem branitelja sačuvati svoju slobodu. U tome im je pomagala tvrđava Nehaj, gdje se i danas nalaze topovi koji su branili prilaz gradu Senju s mora i s kopna, a što dokazuje i ova povijesna Zbirka oružja i vojne opreme. Izložbom se željelo ukazati na značaj Senja tijekom povijesti u višestoljetnoj borbi za slobodu na kopnu i moru protiv Turaka i Venecije kao i njegov doprinos u obrani Hrvatske i kršćanstva, oružje predstavljeno ovom izložbom to i dokazuje a istovremeno predstavlja i dio bogate kulturno-povijesne baštine grada Senja.

ČUVAONICE

Svaka prostorija palače u kojoj se nešto ne izlaže pretvorena je u uredan, suhi depo s odgovarajućim policama. Građa se štiti stohastički, prema potrebi uz savjete do kojih stignu od kolega muzealaca iz drugih muzeja.

Pohranjena građa raspoređena je po etažama i zbirkama i to:

- čuvaonica arheološke zbirke smještena u prizemlju, cca 20 m², neizloženi arheološki eksponati posloženi po policama i u prigodnim kutijama, stanje pohranjenih muzejskih predmeta zadovoljavajuće
- čuvaonica arhivalija, zbirka smještena na 1. katu, cca 10 m², dokumenti posloženi po policama i u kutijama, stanje pohranjenih muzejskih predmeta zadovoljavajuće
- čuvaonica predmeta umjetničke zbirke smještena na 3. katu, cca 10 m², predmeti posloženi po policama, stanje pohranjenih muzejskih predmeta zadovoljavajuće
- čuvaonica neupotrebljive elektroničke opreme smještena na 3. katu, cca 15 m², stanje pohranjenih muzejskih predmeta zadovoljavajuće

ZAŠTITA GRAĐE:

Mikroklimatski uvjeti su zadovoljavajući.

STRUČNA POMOĆ:

Stručna pomoć vezana za rad u računalnom sustavu za obradu muzejske građe zatražena je i dobivena od poduzeća Link d.o.o. iz Zagreba, informatička pomoć vezana za isti predmet dobivena od Eko-info studija iz Siska.

ZAKLJUČNO MIŠLJENJE I PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STRUČNOG RADA

Stručni rad u Gradskom muzeju Senja organizira se i izvršava prema realnim mogućnostima u skladu sa smjernicama Hrvatskog muzejskog vijeća (revizija zbirki, registracija zbirki kao kulturnog dobra).

U prethodnom izlaganju spomenuti su stalni postavi koji su koncipirani i postavljeni na tri etaže u prostoru Muzeja kao i tvrđave Nehaj, o kojoj zajedničkim snagama brinu Grad Senj i Muzej. U Muzeju je lijepo i profesionalno ispričana priča o bogatoj kulturno povijesnoj baštini Senja. U prostoru-palači koji sâm za sebe ima svoju povijest, stručno i znanstveno raspoređene su zbirke prema svojoj građi: arheologija s hidro-arheologijom, etnografija iz perioda 19. na 20. st., prirodoslovlje Senja i okolice s naglaskom na geološko morfološki aspekt Velebita, glagoljska baština Senja koja tvrdi da su oni prije Krka imali prvu glagoljsku ploču, zbirka intelektualnog kruga koja proučava djelovanje zaslužnih pojedinaca koji su svojim radom doprinijeli prepoznavanju Senja kao važne kulturološke sredine, te zbirka Domovinskog rata.

Također vrlo impresivno na tri razine prezentirana je u tvrđavi Nehaj građa vezana za senjske uskoke koji se najčešće spominju u negativnoj konotaciji, te primorsku kapetaniju. No istraživanja ukazuju da je riječ o vrlo hrabrim momcima koji su se u bijegu i najezdi od Turaka skrasili na ovom području te zauzeto i srčano branili grad od navale Mlečana te su im Senjani itekako bili zahvalni. Sve tri etaže popunjene su vrlo interesantnim predmetima: kamenim spolijama, replikom senjske glagoljske ploče, nošnjama, maketama brodova, vedutama grada Senja, djelom topovskih baterija, replikom ključa grada Klisa, fondovima heraldike vezanim uz grad Senj, izložbom senjskih crkava kroz povijest, te zbirkom oružja i vojne opreme od 17. do 21. stoljeća.

Obrada muzejske građe i opći akti

Od deset zbirki registrirane su dvije: zbirka kamenih spomenika /srednji i novi vijek/ te zbirka oružja i vojne opreme. **Veliki dio građe u depoima je inventiran na karticama čije sadržaje treba upisati u računalni muzejski program M++ kojim se služe. S obzirom na zakonsku regulativu, Muzej je obvezan formirati jedinstvenu inventarnu knjigu i inventarizirati muzejsku građu u rokovima predviđenim Zakonom o muzejima (2018.).**
Potrebno je u bazu podataka upisati i sekundarnu dokumentaciju.

Sa stanovišta **čuvanja muzejske** građe ista je čuvana u zadovoljavajućim postojećim uvjetima. Prostori su suhi ali skućeni. Preporuka je kada to građevinske i gradske mogućnosti budu dozvoljavale presložiti građu u prostore veće kvadrature.

Već je rečeno da Muzej nema predviđen izložbeni prostor. Međutim tvrđava Nehaj im otvara velike mogućnosti za povremene i stalne postavne.

Svakako da je jedan od bitnih prioriteta **kadrovske naravi** što podrazumijeva popunjavanje Muzeja stručnim djelatnicima za izvršavanje stručnih poslova. Nužno nedostaju dokumentarist muzeja, foto-dokumentarist, pedagog, marketinški stručnjak, knjižničar, muzejski tehničari, demonstrator, konzervator, restaurator, u široj verziji arhivist te nekoliko kustosa za nepokrivena područja, s obzirom da je ravnateljica muzeja prof. Bblaženka Ljubović uz pomoć nekolicine djelatnika i vanjskih suradnika uglavnom sama organizirala i izvršavala sve stručne poslove. Napredak se vidi u angažiranju mladih snaga koje polako preuzimaju i stručne poslove (rad na stručnom osposobljavanju, povremeni rad i jedna djelatnica u organizacijskom dijelu).

Posjet Muzeju na godišnjoj razini iznosi 3000, posjetitelja a tvrđavi Nehaj 35.000 posjetitelja.

Uz rečeno preporuka u svrhu unapređenja stručnog rada muzeja odnosi se na slijedeće aktivnosti:

- Uskladiti Statut Muzeja vezano uz rokove koje je odredio ZOM te donijeti program inventarizacije.
- Obveza je donijeti Pravilnik o uvidu u muzejsku građu!
- Obveza je donijeti i objaviti izjavu o skupljanju građe!
- Kad se donesu pravilnici uz Zakon o muzejima (2018.) voditi računa o donošenju akata u propisanim rokovima te o vođenju propisane dokumentacije
- Kada se Muzej donekle popuni neophodnim stručnim kadrom **pojačati** suradnju sa školama i Turističkom zajednicom uz održavanje stručnih predavanja/vodstava u Muzeju i tvrđavi Nehaj,
- Kao ponudu posjetiteljima (učenicima, turistima, građanima) povezati i s Turističkom zajednicom ponudu sadržaja Muzeja i tvrđave Nehaj,
- Prilagoditi ljetno i zimsko radno vrijeme u radu s posjetiteljima,

- Sudjelovati svojim autorskim izložbama i radionicama u drugim sredinama u sklopu muzejske među suradnje,
- Ostvariti restauratorske usluge/zahvate po potrebi vanjskom uslugom.

U svakom slučaju za svaku pohvalu je entuzijazam i stručnost kojom ravnateljica Ljubović s djelatnicima Muzeja pristupa muzejskom poslu. Radi se o osobi koja svojom stručnošću i nadasve humanim i skoro majčinskim pristupom može mnogo naučiti mlade muzejske snage koje će u dogledno vrijeme moći preuzeti posao s punim povjerenjem u stečeno znanje. Pravi je blagoslov imati osobu/e od kojih se može učiti.

Zagreb, 30. listopada 2018.

muzejska savjetnica
Neda Staklarević, dipl. ing.
matičarka za tehničke muzeje i zbirke

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM STRUČNOM NADZORU NAD RADOM GRADSKOG MUZEJA ČAZMA – TEHNIČKA ZBIRKA I ZBIRKA OBRTA

1. UVODNI PODACI

U skladu s odredbama *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske (NN 120/02) te Programa o provedbi poslova matičnosti* Tehničkog muzeja Nikola Tesla, Zagreb 2018. obavljen je dana 26. studenoga 2018. stručni nadzor u Gradskom muzeju Čazma.

- Stručni nadzor obavljen je na zahtjev i prema programu Tehničkog muzeja Nikola Tesla
- Stručni nadzor obavljen je **26. studenoga 2018.**
- Stručni nadzor obavila je matičarka, muzejska savjetnica Neda Staklarević, dipl. inž.
- Iz Tehničkog muzeja Nikola Tesla stručnom nadzoru bili su nazočni:
viši kustos Krešimir Bašić, dipl. inž. i foto-dokumentarist /vodič demonstrator inž. Zvonimir Ambruš.

A/ OSNOVNI PODACI O MUZEJU

- naziv muzeja, adresa:
- Centar za kulturu, Gradski muzej Čazma, Trg Čazmanskog kaptola 13, 43240 Čazma
- Muzej je upisan u Očevidnik muzeja, te muzeja, galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba, Registar muzeja, galerija i zbirki u RH – OREG te se redovito unose eventualne promjene.
- Gradski muzej Čazma je javni muzej opće vrste.
- Muzej **nema** ustrojbene jedinice.
- Osnivač Centra za kulturu, Gradskog muzeja Čazma je Grad Čazma. Akt o osnivanju: Odluka o osnivanju Centra za kulturu „Slavko Kolar“ Čazma Gradskog vijeća Grada Čazme od 29.12.1998. godine ('Službeni vjesnik' Grada Čazme br. 23/98.) koja je izmijenjena i dopunjena u Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Centra za kulturu „Slavko Kolar“ Čazma ('Službeni vjesnik' Grada Čazme br. 21/07.).

B/ DJELATNICI

- U Muzeju rade kustosica dr. sc. Maja Cepetić Rogić, povjesničarka umjetnosti i muzeologinja (od 8.10.2018.), ravnateljica - dipl. politologinja, vježbenica Katarina Lukec – kustosica pripravnica, magistra hrvatskog jezika i književnosti, etnologije i kulturne antropologije, i spremačica.
- Budući da je Grad Čazma skromnih financijskih mogućnosti, zapošljavanje drugoga kustosa **nije** trenutačno moguće.

C/ UPRAVNO I STRUČNO VIJEĆE

- Budući da ustanova **ima do 5 zaposlenih, nema upravno ni stručno vijeće.**

D/ PRAVNI AKTI MUZEJA

- Muzej ima Statut, Pravilnik o unutarnjem ustroju i načinu rada, te niz drugih dokumenata koji se u što skorije vrijeme moraju uskladiti sa Zakonom o muzejima te pripadajućim pravilnicima. Muzej svake godine donosi plan nabave muzejskih predmeta te plan zaštite istih. Muzej **nema** Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju. Ima Pravilnik o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva, Plan inventarizacije, Izjavu o politici prikupljanja građe, Pravilnik o zaštiti od požara te Plan nabave.

2. NALAZ STANJA

MUZEJSKA GRAĐA

muzejske zbirke:

Naziv muzejske zbirke	broj predmeta u zbirci 19. 11. 2018.	Neinventirani predmeti	registracija
Prapovijesna zbirka	237	50	ne
Antička zbirka	142	20	ne
Srednjovjekovna zbirka	1830	100	ne
ETNOGRAFSKA ZBIRKA	724	0	ne
Zbirka fotografija	2464	63	ne
Umjetnička zbirka	185	6	ne
Memorijalna zbirka slikara Milana Krena	248	0	ne
ZBIRKA ORUŽJA	201	4	ne
Numizmatička zbirka	258	75	ne
Memorijalna zbirka botaničara Ive Horvata	108	9	ne
Tehnička zbirka i zbirka obrta	458	0	ne
Zbirka namještaja	7	2	ne
Memorijalna zbirka književnika i agronoma Slavka Kolara	267	12	od 2013.
Zbirka NOB	303	0	ne
Memorijalna zbirka slikara (animatora, crtača, redatelja, ilustratora, dizajnera) Aleksandra Marksa	213	7	od 2010.
Zbirka razglednica	1725	30	od 2013.
Zbirka dokumenata	162	85	ne
Zbirka značaka	604	69	ne
Prirodoslovna zbirka	2	0	ne
Povijesna zbirka	602	52	ne
Zavičajna zbirka (otvorena 2015.)	531	57	ne
	11271	641	
Knjiga pohrane	571	84	
Sveukupno predmeta	11842	725	

U fokusu nadzora s aspekta matičnosti orijentacija je usmjerena na Tehničku zbirku i zbirku obrta koje čine cjelinu. Iz uvida u građu te iz priložene tabele vidljivo je da zbirka ima 458

predmeta koji su svi inventarizirani. Zbirka nije registrirana (kao ni većina ostalih zbirki) na čemu treba težiti. Obradjenost Tehničke zbirke sa zbirkom obrta je 100%. Predočen nam je katalog ispisa svih predmeta tehničke zbirke, obrađen u računalnom muzejskom programu M++. Zadnja revizija napravljena je ove 2018. godine. Nažalost 50% građe nalazi se u depoima dok je u pogledu svih zbirki taj iznos 80%, U podrumskom dijelu depoa smještena je građa vezana za arheologiju. Zbog prisutnosti vlage u podrumskom prostoru, smatramo da prostor nije adekvatan za čuvanje predmeta dok ga se ne obnovi kvalitetnom izolacijom propisanom standardima muzejske struke.

Zbirka obrta dislocirana je u Gornjem Mikloušu, na udaljenost osam kilometara od Čazme, u Moslavačkoj tradicijskoj etno kući Tonković iz 1924. godine. Sama kuća, izgrađena je od hrastovih gredica i pletera te pokrivena glinenim crijepom. U njoj se isprepliću sadržaji nekoliko zbirki: tehničke, etnografske, zbirke obrta i zbirke namještaja. U jednoj prostoriji nalazi se tkalački stan, kolovrat, starinski kuhinjski namještaj, krevet s posteljinom i jastucima, te različiti predmeti moslavačke tradicije. U sklopu kuće nalazi se također stara autentična kovačnica s raznovrsnim priborom. Naime riječ je o muzeorami koja je autentična. Uz Grad Čazmu brigu o njoj vodi Centar za kulturu Čazma u sklopu koga djeluje Gradski muzej Čazma. Muzej ima i formiranu knjižnicu.

- Revizija muzejske građe provedena je 2018. godine pri čemu je svaki pronađeni predmet označen u polju Tema oznakom R-2018. Za svaki predmet je tijekom revizije upisan smještaj predmeta s točnom oznakom stalnog smještaja, statusa i trenutnog smještaja.
- Muzej svake godine donosi plan nabave muzejske građe pri čemu se vodi računa o prioritetima nabave građe s područja Grada Čazme ili građe vezane za područje Grada Čazme i osobe čije memorijalne zbirke Muzej ima. Prioritet je popunjavanje zbirki onim predmetima koji nedostaju u smislu uređenja budućeg stalnog postava Muzeja.

DOKUMENTACIJA

- **Muzej vodi elektroničku primarnu i sekundarnu muzejsku dokumentaciju u programu M++ koji održava tvrtka Link 2, Samobor.**
- primarna muzejska dokumentacija

Naziv muzejske zbirke	broj predmeta u zbirci 19. 11. 2018.	Neinventarizirani predmeti	postotak neinventarizirane građe
Prapovijesna zbirka	237	50	21,1
Antička zbirka	142	20	14,08
Srednjovjekovna zbirka	1830	100	5,47
ETNOGRAFSKA ZBIRKA	724	0	0
Zbirka fotografija	2464	63	2,57
Umjetnička zbirka	185	6	3,24
Memorijalna zbirka slikara Milana Krena	248	0	0
ZBIRKA ORUŽJA	201	4	1,99
Numizmatička zbirka	258	75	29,7

Memorijalna zbirka botaničara Ive Horvata	108	9	8,333
Tehnička zbirka i zbirka obrta	458	0	0
Zbirka namještaja	7	2	28,57
Memorijalna zbirka književnika i agronoma Slavka Kolara	267	12	4,49
Zbirka NOB	303	0	0
Memorijalna zbirka slikara (animatora, crtača, redatelja, ilustratora, dizajnera) Aleksandra Marksa	213	7	3,29
Zbirka razglednica	1725	30	1,74
Zbirka dokumenata	162	85	52,47
Zbirka značaka	604	69	11,42
Prirodoslovna zbirka	2	0	0
Povijesna zbirka	602	52	8,68
Zavičajna zbirka (otvorena 2015.)	531	57	10,73
ukupno zbirke u vlasništvu Muzeja	11271	641	5,69
Knjiga pohrane	571	84	14,71
sveukupno	11842	725	6,12

- sekundarna dokumentacija (koji se fondovi vode)

Naziv fonda sekundarne dokumentacije	broj inventiranih jedinica 19. 11. 2018.	Neinventirane jedinice građe (procjena)	postotak neinventirane građe
Fototeka	744	500	
Planoteka	9	20	
Hemeroteka	108	30	
Izložbe	169	10	
Posebna događanja	150	20	
Pedagoška djelatnost	69	15	
Izdavačka djelatnost	267	20	
Stručni i znanstveni rad	2	15	
Konzervatorsko restauratorski postupci	32	5	
Marketing i odnosi s javnošću	18	10	
Katalozi	36	3	
Projekti	2	5	
Tekstovi	12	5	
Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja	616	25	
Dokumenti	197	250	
Evidencija terenskih istraživanja	5	5	
Ukupno:	2436	938	38,51%

Muzejska građa organizirana je u zbirke, a svi muzejski predmeti su inventarizirani, a inventarna knjiga ispisana. Na terenu nam je predočeno vođenje kako primarne tako i sekundarne dokumentacije. To je vidljivo također iz predočenih tabela. Od 2017. sva građa Tehničke zbirke i zbirke obrta računalno je obrađena. Od ukupno 22 zbirke registrirane su tri: Memorijalna zbirka književnika i agronoma Slavka Kolara 2013., Memorijalna zbirka slikara

(animatora, crtača, redatelja, ilustratora, dizajnera) Aleksandra Marksa 2010 i Zbirka razglednica 2013.

IZLOŽBENI PROSTORI

- Povremene izložbe održavaju se u prostoru koji se ne može smatrati sigurnim za izlaganje predmeta iz zbirke, te se predmeti izlažu na druge načine: kao fotografije (digitalizirani i prilagođeni plakatu).
- Prostori stalnih postava su zaštićeni od provala (zaključavanje, video nadzor).

STALNI POSTAV

Gradski muzej Čazma ima nekoliko tematskih stalnih postava posvećenih zaslužnim osobama iz čazmanskoga kraja. Dvije prostorije koristi i za povremene izložbe.

Stalni postav Galerije Anton Cetin (slikar i grafičar)

- autorica stručne koncepcije: Jadranka Kruljac Sever
- autorica likovnog postava: Jadranka Kruljac Sever
- opseg (broj eksponata): 42 likovna rada (2 u vlasništvu Muzeja i 38 radova u vlasništvu Grada Čazme upisanih u Knjigu pohrane GMČ);
- površina: 85 m²;
- godina realizacije stalnog postava: 2001.
- izmjene stalnog postava: 2005., 2013., 2016.

- kratka evaluacija stalnog postava

- Izložbeni prostor je pravokutan pri čemu je prednji dio odvojen od ostatka prostora Galerije u kojem je dužina prostora i staklena površina (istočni zid) ublažena ubacivanjem fiksnih poprečnih panela na kojima su izloženi radovi. Na izložbeni se prostor nastavlja mali atelje u kojem slikar Anton Cetin boravi kada je u Hrvatskoj. Dnevna svjetlost (prozorske površine) zakrivljeni su gustim ravnim zastorom. Prostor je klimatiziran. Tijekom sezone grijanja radijatori u prostoru su isključeni. Galerija je na katu koji je kontroliran video nadzorom.

U ulaznom prostoru Galerije izloženo je 13 radova kombinirane tehnike: kolaž, grafika, a u izduženom prostoru s panelima izloženi su veliki formati akrilika i ulja na platnu te nešto manje grafike i akrilici. Od pretežito izloženih radova iz ciklusa „Eva i ptica“ odvojena su tri rada iz ranije slikarove faze (studentski radovi: Autoportret, Majka i Umirovljenik).

Stalni postav Galerije Aleksandar Marks (redatelj, ilustrator, grafičar)

- autorica stručne koncepcije: Jadranka Kruljac Sever
- autori likovnog postava: Matko Antolčić, Jadranka Kruljac Sever
- opseg (broj eksponata): 49 predmeta;
- površina: 56 m²; prostor je kvadratnog oblika s dva prozora na zapadnom zidu (prekriveni gustom ravnom zavjesom) i vratima u istočnom zidu. Tijekom sezone

grijanja radijatori u prostoru su isključeni. Galerija je na katu koji je kontroliran video nadzorom.

- godina realizacije stalnog postava- 2002. g.;
- kratka evaluacija stalnog postava
- U stalnom postavu Galerije Aleksandar Marks izloženi su radovi akademskog slikara, autora crtanih filmova, ilustratora i dizajnera Aleksandra Marksa iz Memorijalne zbirke Aleksandra Marksa. Izloženi su njegovi crteži, kombinirane tehnike, ilustracije (originali), kadrovi iz filmova, knjige koje je ilustrirao te nagrade koje je primio za filmski, ilustratorski te pedagoški rad.

Stalni izložbeni postav Tradicijske moslavačke kuće u Gornjem Mikloušu 45

- autorica stručne koncepcije: Jadranka Kruljac Sever
- autor likovnog postava: Jadranka Kruljac Sever
- opseg (broj eksponata): 387 predmeta iz Etnografske zbirke, Tehničke zbirke i zbirke obrta te Zbirke namještaja;
- površina: 80 m² (bez natkrivenog trijema); prostor je pravokutnog oblika u kojem su 4 odvojene prostorije: kuhinja, ostava, kuća (soba) i prostor radionice – kovačnica. Natkriven je i ogradom ograđen trijem širine 90 cm (nije u kvadraturi iskazan).
- godina realizacije stalnog postava: 2010.
- kratka evaluacija stalnog postava
Postav prikazuje život moslavačke tradicijske obitelji od sredine 19. do sredine 20. stoljeća te prostor tradicionalne radionice u selu – kovačnice s mijehom iz početka 20. st.

ČUVAONICE

Premještanjem predmeta u zgradu na Trgu Čazmanskog kaptola 13 spriječeno je propadanje građe od tekstila, drveta i papira jer je u uvjetima visoke koncentracije vlage građa propadala (stara zgrada na Trgu Čazmanskog kaptola 10).

ZAŠTITA GRAĐE

Osim građe u podrumskom prostoru ostala građa uredno je i kvalitetno smještena. te je u prostorima koji zadovoljavaju potrebe provođenja mjera preventivne zaštite. U centralnom kako ga oni nazivaju „skladištu“ osim predmeta pohranjena je i dokumentacija. U ovome prostoru vlada kreativni kaos. Naime građa iz većine zbirki nalazi se u ovome prostoru kao i dokumentacija. Građa je ipak sistematski raspoređena prema računalnom zapisu. Svaka polica je označena i odgovara signaturi iz računala. Slučajnim odabirom napravljena je jedna „proba“ gdje smo se na licu mjesta uvjerali u vjerodostojnost provedbe načela organizacije pohrane predmeta i dokumentacije. U završnoj riječi dati će se prijedlog za još učinkovitiju reorganizaciju čuvanja građe.

ZAKLJUČNO MIŠLJENJE I PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPRJEĐENJE STRUČNOG RADA

Stručni rad u Gradskom muzeju Čazma organizira se i izvršava prema realnim mogućnostima u skladu sa smjernicama Hrvatskoga muzejskog vijeća (revizija zbirki, registracija zbirki kao kulturnog dobra). Gradski muzej Čazma nastoji promicati kroz stalne i povremene postavbe, izdavaštvo, radionice, bogatu tradicijsku baštinu moslavačkog kraja. Ponosni su na zaslužne ličnosti koje su svojim djelovanjem u čazmanskoj sredini pridonijeli razvoju ovoga kraja. Spomenimo se najznačajnijih: Anton Cetin (slikar i grafičar), Aleksandar Marks (redatelj, ilustrator i grafičar), Slavko Kolar (književnik), Đuro Šurman (povjesničar, književnik, političar).

Muzej ima formirane 22 zbirke od kojih su tri registrirane (već su navedene u nalazu). Svakako treba težiti registraciji ostalih zbirki u zakonom propisanom rokom. Uglavnom Tehnička zbirka i zbirka obrta nisu registrirane iako je građa iz zbirki inventarizirana i katalogizirana u potpunosti. Muzej ima inventarnu knjigu. Uredno se vodi kako primarna tako i sekundarna dokumentacija. U pogledu pravnih i zakonskih akata potrebno je usuglasiti pojedine dokumente sa Zakonom o muzejima i postojećim pravilnicima.

U pogledu čuvanja građe u depoima Muzej poduzima sve radnje prema pravilima muzejske struke smještaja predmeta i dokumentacije. To je učinjeno na nekoliko lokacija. Glavna je lokacija kolokvijalnim rječnikom nazvana je „skladištem“ u kome su pohranjeni predmeti iz nekoliko zbirki te cjelokupna dokumentacija Muzeja. Građa se nalazi u propisno označenim kutijama, smještenim na regalnim policama. Dobra strana čuvanja na ovakav način je računalni zapis smještaja, tako da u ovom kreativnom kaosu možete ipak pronaći ono što tražite. Upravo radi te namjene instalirano je računalo. Ono na čemu bi se trebalo poraditi je preporuka da se u istome prostoru presloži/grupira srodna građa, isključivo radi preglednosti. Znači u jednom dijelu prostora smjestiti dokumentaciju, u drugome jednu od zbirki i tako redom. Također treba poraditi na uklanjanju vlage iz podrumskog prostora u kome se također nalaze predmeti arheološke građe.

Međutim vitalan ako ne i najvažniji problem ovoga Muzeja je **kadrovske naravi**. Time se misli i apelira na popunjavanje Muzeja stručnim djelatnicima za izvršavanje stručnih poslova. Uglavnom u ovom Muzeju **sve** poslove obavlja ravnateljica (kustoske, dokumentarističke, zaštitne, organizacijske itd). Ipak pomaka ima. Jedna osoba je zaposlena na stručnom osposobljavanju (ljetno 2018.) dok je druga raspoređena privremeno na stručnim poslovima. Zbog malog broje zaposlenih ne može se formirati niti upravno niti stručno vijeće Muzeja, što bi pomoglo u vođenju i organizaciji rada Muzeja. Ravnateljica uz sve obavlja i ravnateljske poslove cijelog Centra za kulturu Čazma. I sama je upozorila kako joj je hitno potreban foto-dokumentarist. Sad se snalaze kako znaju i umiju, što se vidi iz nalaza.

Ravnateljica Muzeja gđa Jadranka Kruljac Sever uočila je probleme vezane za digitalizaciju građe pri tome misleći na neujednačenost puta ili pristupa (ne primjenjuju se isti jedinstveni standardi) što otežava rad. Smatra da bi struka trebala odrediti univerzalan tj. izjednačen

pristup te nas je zamolila da u tom smislu razgovaramo s nadležnom strukom, mjerodavnom za razmatranje stručne problematike. Također upozorava na nesređenost terminologije u muzejskoj zajednici, što svakako stvara dodatne probleme.

Posjet Muzeju na godišnjoj razini za obje lokacije iznosi 10.000 – 12.0000 posjetitelja.

Uz rečeno **preporuka** u svrhu unapređenja stručnog rada muzeja odnosi se na slijedeće aktivnosti:

- Potrebno je donijeti Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju
- Uskladiti dokumente/pravilnike koji to nisu sa Zakonom o muzejima
- Registrirati zbirke u zakonskom roku
- Grupirati dokumentaciju i građu na lokaciji „skladišta“
- Provesti postupak izolacije podrumskog prostora u svrhu poboljšanja uvjeta
- Nužna **kadrovska** ekipiranost (zapošljavanje stručnih djelatnika)
- Neophodno **proširenje** na **dodatne** prostore (zbog formiranja stalnog postava); ovako su predmeti nevidljivi i nedostupni javnosti;
- Organiziranje putujućih autorskih izložaba i radionica u svrhu međumuzejske suradnje
- Više medijski eksponirati sadržaje Moslavačke tradicijske etno kuće Tonković iz 1924.
- Kada se Muzej u dogledno vrijeme popuni neophodnim stručnim kadrom pojačati suradnju sa školama i Turističkom zajednicom grada (stručna predavanja/vodstva)
- Poduzeti konzervatorsko/restauratorske usluge/zahvate po potrebu vanjskom uslugom

Muzej se razvija u dobrom smjeru. No biti će i bolje ako lokalna sredina prepozna volju i rad gđe Kruljac Sever.

Zagreb, 13. prosinca 2018.

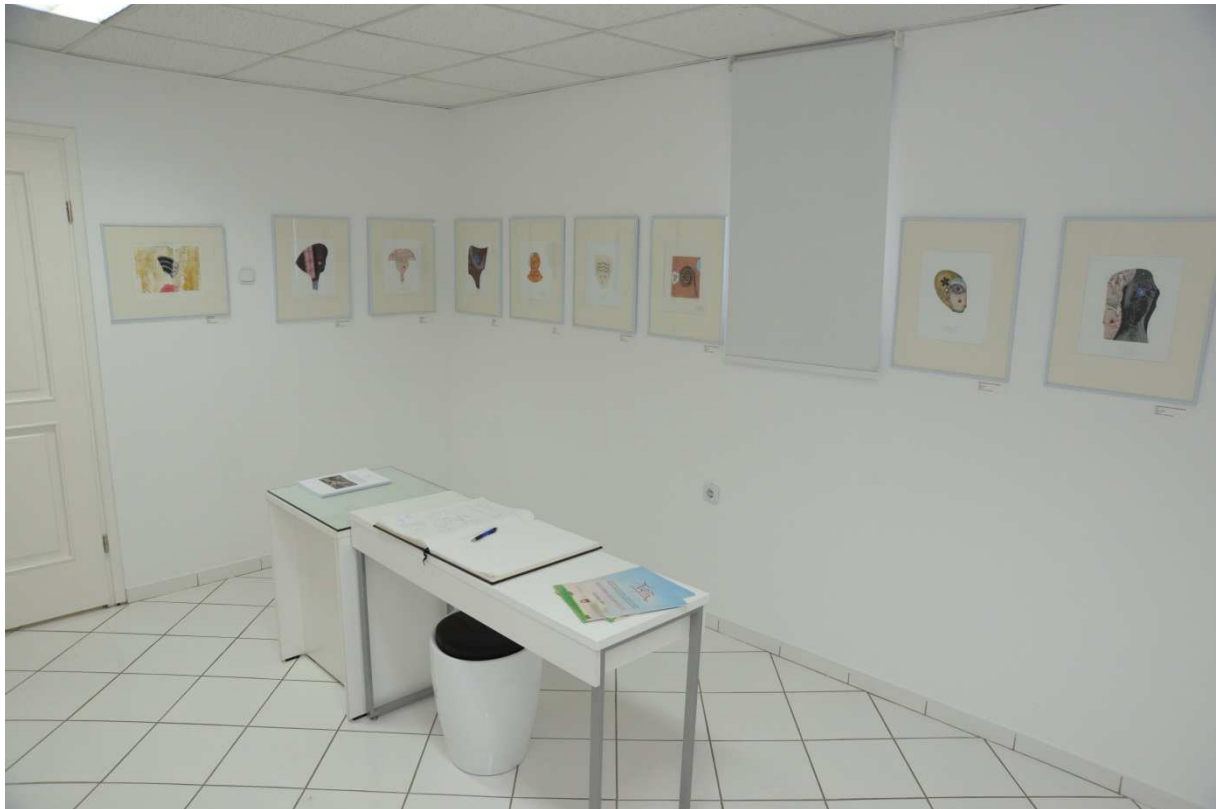
muzejska savjetnica
Neda Staklarević, dipl. ing.
matičarka za tehničke muzeje i zbirke

Ur. broj:

Fotografije:

Ur. br: 46/13-18 NS
Zagreb, 21. prosinca 2018.

Muzejski dokumentacijski
centar
Ilica 44/II
10000 Z A G R E B

Predmet: Izvješće o provedbi matične djelatnosti
Tehničkog muzeja Nikola Tesla u 2018.

Poštovani,

1. U skladu s odredbama *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske (NN 120/02) te Programa o provedbi poslova matičnosti Tehničkog muzeja Nikola Tesla, Zagreb 2018.* obavljena su dva stručna nadzora:

Dana 24. rujna 2018. stručni nadzor u Gradskom muzeju Senj u Senju s popratnim izvještajem (matičarka Neda Staklarević, muzejski savjetnik i foto-dokumentarist ing. Zvonimir Ambruš). Izvještaj o stručnom nadzoru priredila je muzejska savjetnica/matičarka Neda Staklarević. Izvještaj je dostavljen Gradskom muzeju Senj.

Dana 26. studenoga 2018. stručni nadzor u Centru za kulturu Čazma - Gradski muzej Čazma, s popratnim izvještajem (matičarka Neda Staklarević, viši kustos Krešimir Bašić, dipl. ing., foto-dokumentarist ing. Zvonimir Ambruš). Izvještaj o stručnom nadzoru priredila je muzejska savjetnica/matičarka Neda Staklarević. Izvještaj je dostavljen Gradskom muzeju Čazma.

2. Tehnički muzej Nikola Tesla (TMNT) je u 2018. posebnu pozornost posvetio pokretnim tehničkim kulturnim dobrima na različitim područjima Republike Hrvatske. Tako je za potrebe muzeja, konzervatorskih odjela i drugih subjekata obavljeno više obilazaka terena te su izdana stručna mišljenja uz prateće elaborate, od kojih navodimo:

- Stručno mišljenje muzejske savjetnice Nede Staklarević (lipanj 2018.) o postupku utvrđivanja statusa pokretnog kulturnog dobra za traktor *Hoffherr Schrantz Clyton Schuttleworth*, model Meug, broj

1331 na lokaciji naselja Zelčin, grad Valpovo, Osječko baranjska županija.

- Stručno mišljenje muzejske savjetnice Nede Staklarević (rujan 2018.) o statusu diesel električnog motornog vlaka serije HŽ – 7021, popularnoga „Francuza“ kao pokretnog kulturnog dobra.
- Valorizacija višega kustosa Renata Filipina (studeni 2018.) strojeva u zgradama nekadašnje munjare (danas HEP Toplinarstvo) u svrhu izrade rješenja o zaštiti kulturnih dobara

3. Suradnja s Muzejom Slavonije s aspekta matičnosti druge razine. U suradnji s Tehničkim muzejom Nikola Tesla donesen je Plan matičnosti druge razine (Muzej Slavonije, Osijek) za 2019.

Financijsko izvješće vezano za obavljanje programa matične djelatnosti za 2018. godinu:

1. Stručni obilazak Gradskog muzeja Senj – službeni put u Senj, 24.09.2018.:

- dnevnice: 340,00 kn

- putni troškovi: 1.120,00 kn

Ukupno: 1.460,00 kn

2. Stručni obilazak Munjare Osijek - službeni put u Osijek, 19.11.2018.

- dnevnice: 340,00 kn

- putni troškovi: 1.572,00 kn

Ukupno: 1.912,00 kn

3. Stručni obilazak Gradskog muzeja Čazma - službeni put u Čazmu, 26.11.2018.:

- dnevnice: 255,00 kn

- putni troškovi: 316,00 kn

Ukupno: 571,00 kn

Sveukupno: 1.460,00 kn + 1.912,00 kn + 571,00 kn = 3.943,00 kn

S poštovanjem,

Markita Franulić
ravnateljica

**Očitovanje na zahtjev Ministarstva kulture RH, Uprave za
zaštitu kulturne baštine Konzervatorskog odjela u Osijeku o
valorizaciji strojeva u zgradama nekadašnje munjare (danas
pogona HEP Toplinarstvo) radi izrade Rješenja o zaštiti
kulturnih dobara**

Pripremio:

Renato Filipin, viši kustos Tehničkog muzeja Nikola Tesla

Fotografije: Zvonimir Ambruš, foto i video dokumentarist

TEHNIČKI MUZEJ NIKOLA TESLA

ZAGREB, 2018.

Na zahtjev Ministarstva kulture RH, Uprave za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskog odjela u Osijeku, temeljem obilaska terena, dokumentacije, razgovora s pomoćnikom direktora Toplane Osijek Zlatkom Markovićem, napravljena je valorizacija strojeva u zgradama nekadašnje munjare, a danas pogona HEP Toplinarstvo (Toplana Osijek).

Dana 19. studenog 2018. pomoćnik direktora Toplane Osijek Zlatko Marković opisao je strojeve u zgradi, naveo povijesnu važnost zgrade i pogona Toplane Osijek, te nas proveo kroz pogon. Muzejski fotograf Zvonimir Ambruš napravio fotografije i snimio cijeli razgovor u obliku video zapisa.

Kratak opis i značaj

Razvoj energetike grada Osijeka počinje još 1926. godine, kada je izgrađena termoelektrana snage 1,65 MW na lokaciji današnje toplane pod nazivom *Munjara i tramvaj*. Bila je to tada moderna elektrana s najsuvremenijom opremom koju su činila tri parna kotla, dvije parne turbine te dva turboagregata Škoda. Godine 1938. snaga je bila podignuta za 2 MW izgradnjom još jednog energetskog bloka. Kao takva, termoelektrana je bila u pogonu sve do 1963. godine, kada je postala hladna rezerva elektroenergetskog sustava Hrvatske. Ubrzo je isključena kao energetski izvor jer je svojom snagom postala beznačajan, a tehnološkim procesom skup izvor električne energije. Umjesto proizvodnje električne energije, od 1963. se proizvodi samo toplinska energija. Tu je dominantnu ulogu imala do 1986. godine, kada se proizvodnja gradskog grijanja preselila na lokaciju Termoelektrane-Toplane. Od 1995. godine toplana radi samo nekoliko desetaka sati godišnje, a služi kao pričuvni i vršni izvor toplinske energije (pri veoma hladnim zimskim danima).

Postrojenje se sastoji od parnog kotla *Babcock-Wilcox*, dva vrelovodna kotla *Đuro Đaković*, pumpne stanice i vrelovodne toplinske stanice.

Osim ovoga postrojenja i same zgrade koja je uvrštena u zakonom zaštićene zgrade - kategorija industrijska arhitektura - ova se lokacija prepoznaje i po dimnjaku visokom 65 metara koji je sagrađen usporedno s Munjarom.

Tehničke karakteristike postrojenja

Parni kotao

Proizvođač: *Babcock-Wilcox*

Godina proizvodnje: 1960.

Kapacitet pare: 60 t/h

Parametri tlaka i temperature: 30 bar/400°C

Kotao je brodskoga tipa s ručnim upravljanjem i regulacijom. Kao gorivo koristi mazut. U eksploataciji je od 1967. godine.

Vrelovodni kotao toplinske snage 35 MW

Proizvođač: *Đuro Đaković*, Slavonski Brod

Godina proizvodnje: 1973.

Toplinska snaga: 35 MW

Vrelovodni kotao toplinske snage 58 MW

Proizvođač: *Đuro Đaković*, Slavonski Brod

Godina proizvodnje: 1981.

Toplinska snaga: 58 MW

Izlazna temperatura: 180°C

Ulazna temperatura: 130°C

Oba kotla rade u indirektnoj vezi s vrelovodnom toplinskom mrežom preko izmjenjivača voda – voda. Upravljanje i regulacija kotla potpuno su automatizirani, a kao gorivo koriste mazut i zemni plin.

Vrelovodna toplinska stanica priprema vrelu vodu za transport do potrošača uz temperaturni režim 130/70°C

Parni kotao *Babcock-Wilcox*

toplinske sr

Vrelovodni kotao

Vrelvodni kotao toplinske snage 58 MW

Pumpna stanica s tri pumpe

Vrelovodna toplinska stanica

Dizalica

Završna konstatacija

Svi uređaji u pogonu toplane su u funkciji i održavaju se za potrebe grijanja potrošača u Osijeku. Jedini stroj koji je iz prvobitne termoelektrane (munjare) ostao sačuvan je dizalica iz 1926. koju je proizvela *Škoda* u bivšoj Republici Čehoslovačkoj. Ako bi prestala proizvodnja toplinske energije za grijanje potrošača i pogon izgubio postojeću funkciju ne bi bilo važno da se sačuvaju svi dijelovi tog pogona. Kada bi bili sačuvani strojevi koji su prvobitno služili za proizvodnju električne energije od početka rada munjare onda bi to imalo smisla za očuvanje tehničke baštine grada Osijeka. Zato smatram da je jedini stroj iz pogona vrijedan zaštite dizalica iz 1926. koja se u pogonu nalazi od samog početka rada munjare. Ako bi se zaštitila, trebalo bi na njoj napraviti restauratorske i konzervatorske zahvate da bi se zaustavilo daljnje propadanje.

S druge strane, svi dijelovi pogona su vlasništvo HEP Toplinarstva i možda će ih vlasnik moći premjestiti i upotrijebiti na nekoj drugoj lokaciji. Ako to ne bude moguće i pogon se trajno zaustavi, zbog domaće proizvodnje i očuvanja tehničke baštine, možda bi se mogao sačuvati vrelovodni kotao toplinske snage 35 MW proizvođača *Đure Đakovića* iz Slavenskog Broda. Kada bi se to ostvarilo, u svakom slučaju trebalo bi obratiti pozornost na dijelove pogona koji bi eventualno ostali na sadašnjoj lokaciji da se uklope u zaštićenu industrijsku arhitekturu i da je ne naruše iznutra.

Izvori:

usmeni podaci pomoćnika direktora Toplane Osijek Zlatka Marković

brošura Termoelektrana Toplana Osijek 1963 - 1983

brošura 25 godina Termoelektrana – Toplana Osijek

brošura Elektroslavonija Osijek 1926 – 1986

U Zagrebu, 11. prosinca 2018.

viši kustos

Renato Filipin, dipl. ing.